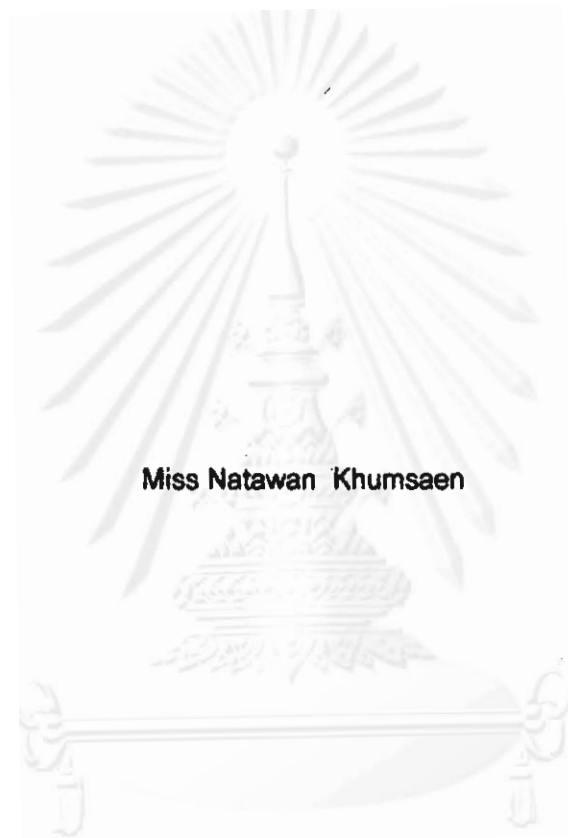

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์
ความผูกพันทางจิตวิญญาณของนักศึกษา กับพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณ
ตามการรายงานของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
กระทรวงสาธารณสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2540
ISBN 974-638-649-2
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**RELATIONSHIPS BETWEEN TEACHING ROLE IN SPIRITUAL NURSING OF NURSING
INSTRUCTORS, SPIRITUAL WELL-BEING, AND SPIRITUAL CARE BEHAVIORS OF
STUDENTS AS REPORTED BY STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER
THE JURISDICTION OF PRABOROMRAJCHANOK INSTITUTE,
THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Education**

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

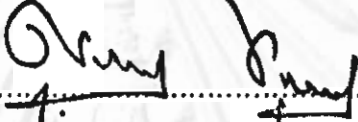
Academic Year 1997

ISBN 974-638-649-2

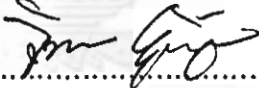
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของ
อาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา กับพฤติกรรม
การพยาบาลจิตวิญญาณ ตามการรายงานของนักศึกษา วิทยาลัย
พยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

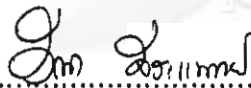
โดย นางสาวณัฐสุวรรณ คำแสน
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์

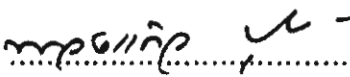
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยภนิก)

ณัฐวรรณ คำแสน : ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา กับพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณ ตามการรายงานของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (RELATIONSHIPS BETWEEN TEACHING ROLE IN SPIRITUAL NURSING OF NURSING INSTRUCTORS, SPIRITUAL WELL-BEING, AND SPIRITUAL CARE BEHAVIORS OF STUDENTS AS REPORTED BY STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF PRABOROMRAJCHANOK INSTITUTE, THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. วิณา จีระแพทย์, 150 หน้า. ISBN 974-638-642-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาล และศึกษาปัจจัยคัดสรรคือ บทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา ในการพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข 14 แห่ง จำนวน 400 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ซึ่งผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาและมีความเที่ยงเท่ากับ 0.94, 0.96 และ 0.88 ตามลำดับ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.46$, S.D. = 0.49)
2. ค่าเฉลี่ยบทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ ตามการรายงานของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$, S.D. = 0.74)
3. ค่าเฉลี่ยความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษพยาบาลอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.48)
4. บทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.54$, $r = 0.52$ ตามลำดับ)
5. ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาลได้ ได้แก่ บทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ และความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา ซึ่งร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 40 ($R_{y,1,2} = 0.40$)

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
 สาขาวิชา ..... การพยาบาลศึกษา
 ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติต .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

3970513836 : MAJOR NURSING DEUCATION

KEY WORD : TEACHING ROLE IN SPIRITUAL NURSING OF NURSING INSTRUCTORS / SPIRITUAL WELL-BEING / SPIRITUAL CARE BEHAVIORS OF STUDENTS / NURSING STUDENT

NATAWAN KHUMSAEN : RELATIONSHIPS BETWEEN TEACHING ROLE IN SPIRITUAL NURSING OF NURSING INSTRUCTORS, SPIRITUAL WELL-BEING, AND SPIRITUAL CARE BEHAVIORS OF STUDENTS AS REPORTED BY STUDENTS, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF PRABOROMRAJCHANOK INSTITUTE, THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. VEENA JIRAPAET, D.N.Sc. 150 pp. ISBN 974-638-642-2

The purposes of this descriptive research were to study spiritual care behaviors of nursing students, and to investigate the teaching role in spiritual nursing of nursing instructors and spiritual well-being of nursing students as predictors of spiritual care behaviors of students. The subject consisted of 400 senior nursing students from 14 nursing institutions under the jurisdiction of Praboromrajchanok institute, the Ministry of Public Health. The subjects were selected by multi-stage random sampling. Data were collected by using 3 sets of questionnaires which have content validity and reliability at the Cronbach's alpha of 0.94, 0.96 and 0.88, respectively.

Major findings were as follows :

1. The mean score of spiritual care behaviors of nursing students was in the moderate level. ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.49)
2. The mean score of teaching role in spiritual nursing of nursing instructors as reported by students was in the moderate level. ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.74)
3. The mean score of spiritual well-being of nursing students was in the high level. ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.48)
4. Teaching role in spiritual nursing of nursing instructors and spiritual well-being of nursing students were positively and significantly related to spiritual care behaviors of nursing students at the .05 level. ($r = 0.54$, $r = 0.52$ respectively)
5. Factors predicted spiritual care behaviors of nursing students were teaching role in spiritual nursing of nursing instructors and spiritual well-being of nursing students. These predictors accounted for 40 percents of the variance.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่อบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจเสมอมาซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นที่สุดจึงขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกนก กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณท่านผู้บริหาร คณาจารย์ ตลอดจนนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ทั้ง 15 สถาบัน ของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนบางส่วนสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้

กราบน้อมรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือ ความรัก ความเอื้ออาทรและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา อีกทั้งขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ร่วมรุ่นปริญญาโททุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ณัฐวรรณ คำแสน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
สารบัญตาราง	๙
สารบัญภาพ	๑๐
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ปัญหาการวิจัย	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	13
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
แนวคิดและมโนคติจิตวิญญาณ	15
ความหมายของจิตวิญญาณ	15
- ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา	23
แนวคิดและทฤษฎีบทบาท	30
- ความหมายของบทบาท	30
- บทบาทของอาจารย์พยาบาล	34
- บทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณ ของอาจารย์พยาบาลในภาคปฏิบัติ	42
พฤติกรรมของการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษา	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการสอนการพยาบาลจิตวิญญาณ ของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา กับพฤติกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณตามการรายงานของนักศึกษา	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	54
3. วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผลการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะ	107
รายการอ้างอิง	109
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ และหนังสือขอความร่วมมือ	128
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย	133
ภาคผนวก ค แบบวัดความผาสุกทางจิตวิญญาณ JAREL (1987)	137
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	138
ประวัติผู้วิจัย	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละภาค	72
2.จำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิทยาลัยในแต่ละภาค	73
3.ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบทบาทการสอน การพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณ ของนักศึกษาพยาบาล และพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณ ของนักศึกษาพยาบาล โดยรวม	86
4.ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการพยาบาล จิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามรายด้าน	87
5.ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการสอน การพยาบาลจิตวิญญาณของอาจารย์ ตามการรายงานของนักศึกษา	88
6.ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการสอนการพยาบาล จิตวิญญาณของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา กับพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณ โดยรวม ตามการรายงานของนักศึกษา	89
7.สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงพยากรณ์ระหว่างบทบาทการสอนการพยาบาล จิตวิญญาณของอาจารย์ ความผาสุกทางจิตวิญญาณของนักศึกษา กับพฤติกรรมกรรมการพยาบาลจิตวิญญาณของนักศึกษาพยาบาล	90

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. Model of Spiritual Well-Being (JAREL, 1985)	27
2. ลักษณะกิจกรรมการพยาบาลตามระดับภาวะจิตวิญญาณ (Carson, 1989).....	47

